

PM 2013:74 RVII (Dnr 325-200/2012)

Hemlöshet bland EU-medborgare

Skrivelse av Roger Mogert (S)

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelse av Roger Mogert (S) om "Hemlöshet bland EU-medborgare" anses besvarad med vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Roger Mogert (S) anser i en skrivelse den 8 februari 2012 om hemlöshet bland EU-medborgare att kommunstyrelsen ska ge socialnämnden i uppgift att tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga omfattningen av hemlösa EU-medborgare samt ta fram en rapport och handlingsplan om detta. Roger Mogert anser att Stockholms stads tak-över-huvudet-garanti även ska omfatta EU-medborgare.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret anser att frågan om hemlösa EU-medborgare berör Stockholms stad, men framförallt är det en angelägenhet som också bör behandlas på nationell och EU-nivå.

Socialnämnden konstaterar att tak-över-huvudet-garantin som funnits i Stockholms stad sedan 1999 omfattar personer som har sin tillhörighet i staden och är hemlösa. Att utöka garantin till att omfatta även EU-medborgare skulle innebära att staden går utöver det ansvar man har enligt lagstiftningen. Det skulle också innebära att antalet tillgängliga platser behöver utökas.

Mina synpunkter

Allt fler människor söker sig till Sverige och till Stockholms stad, människor som har olika bakgrund och olika behov. För EU-medborgare och så kallade tredjelandsmedborgare med varaktig bosättning i annat EU-land, och som inte är ekonomiskt aktiva i Stockholm, är ansvaret för stadens socialtjänst enligt lag avgränsat till akut bistånd för att avhjälpa en nödsituation.

Trots detta tog Stockholms stad ett initiativ hösten 2012 att ge stöd till de EU-medborgare och tredjelandsmedborgare som kommer till staden och som hamnat i socialt utsatta situationer.

Staden startade under hösten projekt Vinternatt, ett samarbete med Stockholms stadsmission och Frälsningsarmén. Vinternatt är ett natthärbärge för hemlösa EU-medborgare där det finns sängplatser samt dusch- och tvättmöjligheter, kvällsmat och frukost. Syftet med projekt Vinternatt är inte att bara erbjuda en sängplats för natten, utan ett sätt att ge stöd till människor som vill ta sig ur sin situation eller få hjälp att åka hem. Projektet sträcker sig från den 1 november 2012 till den 30 april 2013.

Stadens uppsökande team närvarar vid Vinternatt och arbetar dagligen med att söka upp hemlösa och lotsa de som önskar stöd och hjälp vidare. Det kan vara att förmedla kontakt till Crossroads, där de hemlösa bland annat kan få hjälp att hitta arbete, eller att länka dem vidare till stadens socialjour som kan hjälpa till med exempelvis hemresa. Den uppsökande enheten har under vintern kartlagt av antalet hemlösa EU-medborgare som befinner sig i staden för att öka kunskapen om gruppen.

Redan vid starten av Projekt Vinternatt fastslogs att en uppföljning och utvärdering av projektet ska göras efter att det avslutats. Frågan om EU-medborgares rättigheter när de tillfälligt vistas i ett annat EU-land är angelägen, men bör främst behandlas på nationell nivå och på EU-nivå. Det är angeläget att staden deltar i dialogen om framtida lösningar på nationell nivå och EU-nivå. Samtidigt är det viktigt att staden fortsätter bidra till att minska dessa människors utsatthet genom vissa insatser.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse av Roger Mogert (S) om ”Hemlöshet bland EU-medborgare” anses besvarad med vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 17 april 2013

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Skrivelse (8/2) om hemlöshet bland EU-medborgare av Roger Mogert (S)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Karin Wanngård (S) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta

- Att kommunstyrelsen tillstryker skrivelsen
- Utöver detta anföras

Stockholm får allt fler hemlösa EU-medborgare. Förvaltningen gör den synnerligen försiktiga bedömningen att problemet sannolikt inte försvunnit av sig själv under den aktuella perioden. Vi vill påpeka att de insatser som görs idag från stadens sida - i samverkan med frivilligorganisationerna, utan vars insatser den sociala nöden på våra gator skulle vara än mer akut - på grund av den politiska majoritetens ovilja att engagera sig i frågan, redan är otillräckliga som det är. Det måste planeras för ett ökande antal EU-migranter och för en ambitionsnivå utöver den minsta möjliga som lagen kräver.

I samma ärende vill vi också påpeka att det naturligtvis är klokt att utvärdera Projekt Vinternatt, men att det förefaller att dels vara både stort resursslöseri att montera ned en verksamhet i maj för att sedan tre månader senare börja leta efter möjliga nya lokaler för den och att det dels finns behov av sängplatser även i mellanperioden. Förra året sägs åtminstone en av nätterna i juni varit kallare än julaftonsnatten.

Sammantaget talar alltså såväl ekonomiska som sociala skäl för att driva projektet vidare under utvärderingsperioden.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Tomas Rudin och Olle Burell (alla S), Åsa Jernberg och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Skrivelse av Roger Mogert (S) om "Hemlöshet bland EU-medborgare" bifalles
2. Dessutom vill vi framföra följande

Europas gränser är öppna för alla EU-medborgare, fattiga som rika. Ett samhälle ska bedömas efter vilken medmänsklighet som visas de fattigaste och mest maktlösa människorna. Självklart bör EU-migranter räknas in i hemlöshetsstatistiken, vilket är ett förslag i skrivelsen.

Många av EU-medborgarna är romer, en nationell minoritet i Sverige. Tyvärr har EU misslyckats med att ta ansvar för romernas sociala inkludering i sina hemländer, vilket gör att många desperat söker sig bland annat till Sverige för att försöka få ihop pengar att leva på. Även i Sverige återstår mycket att göra innan romerna har sina fulla rättigheter.

Förr jagades romerna från stad till stad i vårt land. Humaniteten kräver att vi nu inte jagar romer från land till land. Vi delar uppfattningen i skrivelsen att staden måste göra mera för EU-medborgare som hamnat i hemlöshet och utanför de sociala systemen oavsett hemland.

Att skrivelsen besvaras först mer än ett år efter att den lämnades in är anmärkningsvärt, trots att stadsledningskontoret konstaterar att den behandlar ett angeläget ämne. Lika frågande är vi inför stängningen av Vinternatt, eftersom inget tyder på att de 400-500 EU-medborgare som behövs ha funnits i staden under vintern ska ha minskat. I väntan på bättre lösningar borde Vinternatt ha fortsatt att hålla öppet, även om en utvärdering skulle göras. Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för de som vistas i kommunen. Staden ska därför ha huvudansvaret och inte överlåta det till frivilligorganisationerna. Behovet av värdigt boende har under året varit större än det som erbjudits, vilket också framgår av de husvagnsbosättningar som finns i staden, där det saknas elementära sanitära möjligheter.

Vänsterpartiet anser att grundfrågan ska lösas på EU-nivå och att krav ska ställas på länder som Rumänien och Bulgarien, så att de tillförsäkrar sina romska invånare samma rättigheter som andra, vilket självklart inkluderar rimliga ekonomiska villkor. Sverige borde också kunna använda mera resurser från EU för att stärka arbetet med romers rättigheter. Att inte den aviserade hemlöshetsstrategin för staden kommit fram ännu ser vi som ett politiskt misslyckande för den styrande majoriteten. Tid finns inte att dra dessa frågor i långbänk.

ÄRENDET

Roger Mogert (S) anser i en skrivelse om hemlöshet bland EU-medborgare att kommunstyrelsen ska ge socialnämnden i uppgift att tillsammans med stadsdelsnämnderna kartlägga omfattningen av hemlösa EU-medborgare samt ta fram en rapport och handlingsplan om detta.

Roger Mogert anser att Stockholms stads tak-över-huvudet-garantin även ska omfatta EU-medborgare.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att skrivelsen behandlar ett angeläget ämne, frågan om EU-medborgares rättigheter när de tillfälligt vistas i ett annat EU-land. Ämnet berör Stockholm stad, men framförallt är det en angelägenhet som också bör behandlas på nationell och EU-nivå.

Alla personer som är medborgare i ett land som ingår i EU/EES-området har rätt att vistas i ett annat land i upp till tre månader. Under de första tre månaderna förutsätts en person ha tillräckligt med ekonomiska resurser för att försörja sig själv. En person som aktivt söker arbete har enligt en dom i EG-rätten rätt att göra det i sex månader utan att behöva lämna landet. Även en person som har varit i Sverige i mer än sex månader och ännu inte fått ett arbete kan ha fortsatt uppehållsrätt utifrån att personen har verkliga möjligheter att få ett arbete.

Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. EU-medborgare har uppehållsrätt om ett av följande kriterier är uppfyllt. Han eller hon

- är arbetstagare eller egen företagare
- är arbetssökande och har en verklig möjlighet att få anställning
- är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- är familjemedlem till en EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige.

Socialnämnden har i verksamhetsplanen ett uppdrag att ta fram en hemlöshetsstrategi. Frågan om hemlösa EU-medborgare kommer att behandlas som ett särskilt område inom ramen för denna strategi och bidra till mer kunskap om omfattningen.

Tak över huvudet – garantin som funnits i Stockholms stad sedan 1999 omfattar personer som har sin tillhörighet i staden och är hemlös. Antalet platser på härbärgen och akutboenden ligger i proportion till efterfrågan och staden har, med något enstaka undantag, lyckats upprätthålla garantin samtliga nätter. Att utöka garantin till att omfatta även EU-medborgare

skulle innebära att staden går utöver det ansvar man har enligt lagstiftningen. Att utöka garantin innebär också ökade kostnader. Stadsledningskontoret anser att frågan behöver analyseras och behandlas sammantaget, vilket nu också sker i det pågående arbetet med framtagande av en hemlöshetsstrategi, innan eventuella förändringar föreslås.

Stadsledningskontoret föreslår att skrivelse av Roger Mogert (S) om ” hemlöshet bland EU-medborgare” anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 mars 2012 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av ledamoten Jonas Eklund m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att skrivelsen behandlar ett angeläget ämne, frågan om EU-medborgares rättigheter när de tillfälligt vistas i ett annat EU-land. Förvaltningen menar att detta är ett ämne som i hög grad berör Stockholm stad, men framförallt är en angelägenhet som bör behandlas på nationell och EU-nivå.

EU-medborgare och uppehållsrätt

EU-medborgare är de som har medborgarskap i Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Storbritannien, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike. Utöver EU:s medlemsländer tillämpas en stor del av den EG-rättsliga regleringen i förhållande till Norge, Island, Liechtenstein genom EES-avtalet. Därutöver finns egna avtal mellan EU och Schweiz. För nordiska medborgare gäller den Nordiska konventionen vilket innebär att de har en starkare ställning än EU-medborgare och ska behandlas på samma sätt som svenska medborgare så länge de befinner sig i Sverige.

EU-medborgares rättigheter styrs av utlänningslagen (UtlL 2005:716) och utlänningsförordningen (2009:14). En bedömning av vad en EU-medborgare har rätt till grundar sig på en bedömning av om en person har uppehållsrätt eller inte, såvida inte EU-medborgaren har uppehållstillstånd.

Alla personer som är medborgare i ett land som ingår i EU/EES-området har rätt att vistas i ett annat land i upp till tre månader. Under de första tre månaderna förutsätts en person ha tillräckligt med ekonomiska resurser för att försörja sig själv. En person som aktivt söker arbete har enligt en dom i EG-rätten rätt att göra det i sex månader utan att behöva lämna landet. Även en person som har varit i Sverige i mer än sex månader och ännu inte fått ett arbete kan ha fortsatt uppehållsrätt utifrån att den har verkliga möjligheter att få ett arbete.

Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vis-

tas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. EU-medborgare har uppehållsrätt om ett av följande kriterier är uppfyllda. Han eller hon

1. är arbetstagare eller egen företagare
2. är arbetssökande och har en verklig möjlighet att få anställning
3. är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkras om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
4. har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
5. är familjemedlem till en EU-medborgare med uppehållsrätt i Sverige.

Folkbokföring

Folkbokföring görs av Skatteverket. Folkbokförd blir den som har för avsikt att bo i Sverige i minst ett år och som har uppehållsrätt. Skatteverket prövar uppehållsrätten innan någon folkbokförs. Det ingår inte i Skatteverkets uppgift att styrka den enskildes uppehållsrätt, det är helt och hållet upp till den enskilde, vilket innebär att om det inte klart framgår att EES-medborgaren har uppehållsrätt här i landet ska Skatteverket avslå dennes anmälan om flyttning till Sverige.

EU-medborgares rätt till Arbetsförmedlingens resurser

EU/EES-medborgare och medborgare från Schweiz har rätt att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och få del av deras service för att söka arbete i Sverige.

EU/EES-medborgare utan förankring på den svenska arbetsmarknaden har normalt inte tillgång till Arbetsförmedlingens olika arbetsmarknadsprogram. Rörlighetsdirektivet gäller för individers rörlighet över nationsgränserna inom EU/EES om de har eller har möjlighet att få en anställning.

I hela EU har EU-medborgare rätt att söka arbete i ett annat land och behålla sin ersättning från a-kassan i tre månader. Om personen får ett arbete oavsett hur långvarigt det är så sammanräknas perioderna med den tid personen har arbetat i ett annat EU-land. Arbetsförmedlingen hjälper till med administrationen.

Försäkringskassan

Försäkringskassan prövar uppehållsrätten innan EU-medborgaren skrivs in i Försäkringskassan. De utgår inte enbart från att personen är folkbokförd för att personen ska skrivas in i socialförsäkringssystemet.

EU-medborgares rätt till ekonomiskt bistånd och socialtjänstens insatser

Rätt till ekonomiskt bistånd eller andra insatser enligt SoL har enbart den som har uppehållsrätt och sin egentliga hemvist i kommunen. Kommunens yttersta ansvar för dem som inte har uppehållsrätt eller sin hemvist i ett annat land kan i det enskilda fallet innebära att den enskilde beviljas bistånd till matpengar, logi och en biljett hem.

Socialtjänsten ska pröva rätten till bistånd och om det finns oro för barn är socialtjänsten alltid skyldig att ingripa. Ett avslag på ansökan om ekonomiskt bistånd får inte leda till att ett barn far illa.

Även om den enskilde inte har uppehållsrätt har den ibland efter en nödprövning rätt till övernattning, matpengar och biljett hem. Om den enskilde inte är intresserad av att resa hem är det fullt möjligt att de kommer tillbaka igen och då är socialtjänsten skyldig att åter göra en nödprövning.

Socialtjänsten kan inte hänvisa till frivilligorganisationerna. När det gäller frivilligorganisationerna kan socialtjänsten upplysa den enskilde om att personen eventuellt kan få mat och kläder hos organisationen, men detta fråntar inte kommunens ansvar för nödprövning. Uppsökare som inte arbetar med myndighetsutövning kan upplysa om andra alternativ att få

hjälp, men socialtjänsten har alltid det yttersta ansvaret för de som vistas i kommunen.

Ideella organisationer som har bidrag från socialnämnden

Staden ger bidrag till verksamheter som kompletterar stadens verksamheter. Stödet och samarbetet riktar sig därför i första hand mot personer som omfattas av stadens ansvar. EU-medborgare och andra utländska medborgare som tillfälligt vistas i landet omfattas endast i begränsad omfattning av detta ansvar.

Nedan redovisas verksamheter som socialnämndens organisations- och föreningsutskott (OFU) lämnar bidrag till och som i olika omfattning tar emot EU-medborgare och personer från andra länder som vistas tillfälligt i staden. Utöver de verksamheter som redovisas nedan lämnar socialnämnden också bidrag till Situation Stockholm samt till Stadsmissionens Center och Klaragården. Dessa verksamheter hänvisar EU-medborgare till Crossroads och ingår därför inte i sammanställningen nedan.

I Stockholm verkar också ett antal organisationer, främst kyrkor, som inte har bidrag från staden, men som i sina verksamheter tar emot EU-medborgare. Bland annat driver Klara kyrka en nattverksamhet med 15 sovplatser.

Uppgifter om antal besökare som är EU-medborgare är endast grova uppskattningar. Totalt uppges det dagliga besökarantalet från EU-medborgare m.fl. utländska medborgare i verksamheterna till minst 200 personer. Till detta kommer de personer som besöker Crossroads dagligen. Vissa personer besöker flera olika verksamheter samma dag varför det totala antalet unika individer är lägre än det antalet personer som redovisas nedan.

Convictus – Råd & Stöd

Adress: Malmskillnadsgatan 43

Öppettider: måndag–fredag 09.00–14.00.

Verksamheten erbjuder råd- och stödsamtal, stöd i myndighetskontakter, hjälp med transport till infektionsklinker och annan sjukvård samt juridisk rådgivning. Frukost erbjuds kostnadsfritt. Tillgång finns till telefon, IT, dusch och rena kläder. Verksamheten besöks av cirka 30 personer dagligen och cirka 10 procent av dessa uppges vara EU-medborgare och andra utländska medborgare som vistas tillfälligt i landet. Convictus Råd och Stöd har fått verksamhetsbidrag om 920 000 kronor från OFU för år 2012.

Convictus - Bryggan Vantör

Adress: Skebokvarnsvägen 341 (Högdalen)

Öppettider: måndag–fredag 9.00–15.00.

Verksamheten erbjuder råd- och stödsamtal, stöd i myndighetskontakter, juridisk rådgivning, sysselsättning och arbetsträning. Frukost finns kostnadsfritt och lunch serveras för 15 kronor. Det finns tillgång till telefon, IT, dusch och kläder.

Bryggan Vantör besöks av cirka 120 besökare per dag. EU-medborgarna uppges utgöra cirka 10-15 procent av besökarna. Bryggan Vantör har fått verksamhetsbidrag från OFU om totalt 2 miljoner kronor för år 2012.

Convictus - Bryggan Östermalm

Adress: Roslagstullsbacken 10

Öppettider: måndag–fredag 9.00–15.00.

Verksamheten erbjuder råd- och stödsamtal, stöd i myndighetskontakter samt sysselsättning. Frukost finns kostnadsfritt och lunch serveras för 15 kronor. Tillgång finns till telefon, IT, dusch, kläder och sängar för vila. Bryggan Östermalm besöks av cirka 40 personer dagligen. EU-medborgare står för cirka 70 procent av besökarantalet. Verksamheten har fått verksamhetsbidrag från OFU om totalt 2,1 miljoner kronor för år 2012.

Frälsningsarméns Sociala Center

Adress: Långholmsgatan 32

Öppettider: måndag–fredag 09.00–14.00.

Verksamheten erbjuder råd- och stödsamtal, stöd i myndighetskontakter samt möjlighet

att delta i daglig andakt. Frukost utan kostnad finns att tillgå. Man kan även få matkassar vid behov. Det finns även tillgång till dusch och kläder.

Frälsningsarmens Sociala Center besöks av i genomsnitt 100 gäster per dag av vilka c:a 25 procent är EU-medborgare eller andra utländska medborgare. Verksamheten stöds med verksamhetsbidrag från OFU om 579 000 kronor för år 2012.

Ny Gemenskap

Adress: Kammakargatan 36

Öppettider: tisdag-söndag 10.00–15.00.

Verksamheten erbjuder råd- och stödsamtal, stöd i myndighetskontakter, sysselsättning samt kulturella program. Frukost finns att köpa för 5 kronor och lunch för 10 kronor. Det finns tillgång till dusch, kläder och sängar för vila. Ny Gemenskap besöks av cirka 150-200 gäster per dag. EU-medborgare och andra utländska medborgare utgör cirka 70 procent av besökarantalet. Verksamheten stöds med verksamhetsbidrag från OFU om 1 776 000 kronor för år 2012.

Övriga samarbeten

Crossroads

Adress: Nordenflychtsvägen 62.

Öppettider måndag-fredag 08.00- 15.30

Crossroads är ett tvåårigt projekt för utländska EU-medborgare och tredjelandsmedborgare¹. Stockholms Stadsmission är huvudman för projektet som drivs i samarbete med Stockholms stad, Frälsningsarmén och Arbetsförmedlingen. Verksamheten bedrivs med ESF- medel med medfinansiering från Stockholms stad till och med 2013-02-28. Crossroads erbjuder gratis frukost och lunch, tvättmöjligheter, dusch och tillgång till dator. Därutöver erbjuds kurs- och gruppverksamhet i t.ex. svenska, engelska, matlagning och jobbsökeri, juridisk rådgivning och tillgång till läkare och fotvård. Verksamheten har under perioden mars- december 2011 haft i genomsnitt 1282 besökare per månad. Antalet besökare har ökat och i nuläget besöker c:a 100 personer verksamheten dagligen. Sedan projektstart 1 mars 2011 och fram till 31 januari 2012 uppskattar Stadsmissionen att minst 1 700 personer har besökt Crossroads.

De största grupperna besökare kommer från Rumänien och Polen. Totalt är 50 % EU-medborgare och 50 % tredjelandsmedborgare, de flesta från afrikanska länder med uppehållstillstånd från Italien, Spanien eller Frankrike. 70 procent av besökarna är män i åldern 21 - 46 år. Sju procent är kvinnor som ofta kommit till Sverige med sin familj.

De flesta som besöker Crossroads bedöms inte ha missbruks- eller psykiska problem. Merparten har arbetat i Stockholm med tillfälliga arbeten. Det saknas uppgifter om hur stor andel av besökarna som får ett mer permanent arbete.

Stadsmissionen har öppnat ett boende i Bällsta, Pilgrimsgården, där de första personerna har flyttat in. Det är inte en del av ESF- projektet Crossroads men riktar sig bland annat till målgruppen på Crossroads. För att bo på Bällsta betalas en avgift på 70 kronor om dagen och personen har en uppsägningstid. Avgiften och uppsägningstiden har inneburit att intresset för boendet är hanterbart, det är inte självklart att alla vill och kan bo på Pilgrimsgården.

Tak över huvudet - garantin

Tak över huvudet – garanti som funnits i Stockholms stad sedan 1999 omfattar personer som har sin tillhörighet i staden och är hemlös. Antalet platser på härbärgen och akutboenden ligger i proportion till efterfrågan och staden har, med något enstaka undantag, lyckats upprätthålla garantin samtliga nätter. Att utöka garantin till att omfatta även EU-medborgare skulle innebära att staden går utöver det ansvar man har enligt lagstiftningen. Det skulle också innebära att antalet tillgängliga platser behöver utökas. I vilken omfattning är oklart, då gruppen är mycket rörlig. Det är också svårt att se omfattningen av de ökade kostnader

¹ Tredjelandsmedborgare är personer som kommer från länder utanför EU och som har uppehållstillstånd i ett EU-land

detta skulle innebära för staden.

Socialnämnden har i uppdrag att fram till 2013 ta fram en hemlöshetsstrategi för Stockholms stad. Frågan om hemlösa EU-medborgare kommer att behandlas som ett särskilt område inom ramen för denna strategi.

RESERVATIONER M.M.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och tjänstgörande ersättaren Jackie Nylander (V) enligt följande.

1. Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att utarbeta en strategi för hur man ska arbeta med EU-medborgare och andra grupper i hemlöshet
2. Därutöver anføres följande:

Vi inser naturligtvis att situationen är juridiskt komplicerad samt att det krävs extra medel om ska utöka förvaltningens uppdrag. Däremot kan vi aldrig acceptera att människor hamnar i kläm på grund av brister i ett system. Vår uppgift som politiker är att försvara människorna och inte systemen. För det första anser vi att det är rimligt att staden agerar utifrån akuta situationer som i detta fall. I samband med att flera EU-medborgare var hemlösa och den stränga kylan slog till ansåg vi att staden hade möjlighet att snabbt bidra med insatser.

För det andra handlar skrivelsen inte om dagverksamheter utan om rätten till tak över huvudet vid minusgrader. Av de uppräpade exemplen på verksamheter som sysslar med stöd för hemlösa EU-medborgare fanns ingen verksamhet som erbjöd boende under nattetid. Åtminstone ingen verksamhet som får stöd av staden. De fåtal frivilliga som ordnade sängplatser har under vintern larmat om överfulla härbärgen. Vi måste lösa den humanitära situationen.

Reservation anfördes av ledamoten Jonas Eklund m.fl. (MP) enligt följande.

1. Socialnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens svar på skrivelsen.
2. Socialnämnden uppdrar åt förvaltningen att utveckla ett samarbete med fler relevanta parter, som arbetsmarknadsförvaltningen, i fråga om hemlöshetsstrategins del om hemlösa EU-medborgare.
3. Socialnämnden säger också följande.

Det behöver särskilt poängteras att ingen ska nekas sovplats när det är kallt ute. Till exempel har Amsterdam som regel att när det är minusgrader ska ingen behöva bo på gatan. I Stockholm har den gångna vintern behovet av sovplats för hemlösa EU-medborgare fått mötas med akuta insatser av bl.a. Klara kyrka, Bällsta och hos Frälsningsarmén.

Det är oroande att EU-medborgare fortfarande inte räknas in i statistiken över hemlösa. Det finns ingen officiell statistik, men Stadsmissionen har sett en dramatisk ökning av gruppen EU-medborgare som lever i hemlöshet. De räknar att cirka ett par hundra personer lever i en utsatt hemlöshetssituation. Eftersom de inte har rätt att närvara på härbärgen är risken stor att de hamnar i ingenmansland.

Den kunskap som ändå kunnat hämtas in kring denna grupp, via Crossroads, visar att en andel på åtta procent var hemlösa i sina tidigare hemländer. 70 procent är yrkesutbildade och 15 procent har högskoleutbildning. Det de söker i Sverige är arbete och att kunna försörja sig själva.

I arbetet med hemlöshetsstrategin, där hemlösa EU-medborgare behandlas som ett särskilt område, bör socialförvaltningen ha kontakter med fler parter som berörs av EU-medborgarnas problematik i Sverige, t.ex. stadens arbetsmarknadsförvaltning, Arbetsförmedlingen och eventuellt fackliga organisationer. Detta för att ansatsen ska bli bred och strategierna riktas in på att lösa de grundläggande problemen.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Anna König Jerlmyr m.fl. (M), ledamoten Ann-Katrin Åslund (FP), ledamoten Stina Bengtsson (C) och ledamoten Ewa Samuelsson (KD) enligt följande.

Stockholms stads mätning av antalet hemlösa visar en minskning med 250 personer sedan 2006. Antalet personer som söker sig till stadens härbärgen är rekordlångt. En allt större utmaning är dock antalet EU- och tredjelandsmedborgare som söker sig till Stockholms stad, men den rätta lösningen är inte att idag inkludera dem i tak över huvudet garantin.

Många av dem som söker sig till staden är ett resultat av den stora arbetslösheten runt om i Europa. De allra flesta har utbildning och arbetslivserfarenhet och söker sig till Sverige i tron att det är enkelt att få arbete och bostad. Att placera dessa människor på härbärgen där det finns missbruks- och beroendeproblematik är fel. Det bekräftas också av de verksamheter som dagligen möter dessa människor.

Staden söker andra möjliga lösningar för att hjälpa denna grupp. Redan idag stödjer och samarbetar vi med flera olika verksamheter. Ett exempel är Crossroads, vilket är ett samarbete mellan Stockholms stad och Stadsmissionen.

Arbete pågår också för att fler och fler hemlösa i staden ska få en egen bostad och en försörjning. Vi arbetar för att ställa om de härbärgen som finns för att kunna erbjuda fler boenden med insatser dygnet runt och ser även över möjligheterna till fler dagöppna verksamheter.

Stadens hemlöshetsutredare har fått i uppdrag att se över stadens arbete och komma med konkreta förslag på hur vi kan bli än mer effektiva i att hjälpa dem som är i behov av stöd och hjälp. Utredaren har också fått i uppdrag att se över möjliga insatser för EU-medborgare.